

Európai parlamenti választások Romániában

Romániában vasárnap zajlott az európai parlamenti választás, amelynek során 32 képviselői helyre választottak a szavazópolgárok képviselőket. A választásokat a kormányzó baloldali szövetség fölényesen megnyerte, a nemzeti liberálisoknál a pártvezetés lemondását idézte elő a kiábrándító eredmény, a jobboldali pártok pedig egymás szavazótáborát csökkentették. Az RMDSZ két európai parlamenti mandátumot szerzett.

A voksolásra több mint 18 millió szavazópolgár volt jogosult, ebből közel hatmillióan éltek szavazati joggal, a részvételi arány 32,44 százalékos volt. Ez a 2009-es 27,21 százalékos részvételhez képest több mint 5 százalékos növekedést jelent, ami megfelelt az előzetes várakozásoknak. A részvétel növekedésének oka, hogy a román pártok már az őszi elnökválasztás felvezetéseként értelmezték a voksolást, ezért mozgósították a választóikat. A jobboldal pártjai között az erőviszonyok tisztázása volt a tét, a baloldali pártszövetség pedig egyértelművé szeretne volna tenni fölényét várható kihívóival szemben.

A választásokat meggyőző fölényrel nyerte meg a Szociáldemokrata Pártból (PSD), a Románia Haladásáért Országos Szövetségből (UNPR) és a Konzervatív Pártból (PC) álló választási szövetség, amely 2 093 234 szavazatot, 37,60 százalékot szerzett, ezzel pedig 16 európai parlamenti mandátumot, a Romániának jutó helyek felét tudta elnyerni. Ezek a honatyák a Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége (S&D) frakcióban fognak helyet foglalni. Bár a Victor Ponta miniszterelnök nevével fémjelzett baloldali blokk győzelmet aratott a választásokon, előnye az őszi elnökválasztás tekintetében nem meggyőző, az előzetesen kitűzött 40 százalék feletti eredményt nem sikerült elérni.

Második helyen a kormányból nemrég kilépett Nemzeti Liberális Párt (PNL) végzett 835 531 szavazattal, ez az érvényes voksok 15 százaléka, hat európai képviselői mandátumot jelent. Az eredmény súlyos kudarc a pártnak, amely előzőleg 20 százalék feletti célt tűzött ki, ezért hétfő délután lemondott Crin Antonescu pártelnök, Klaus Johannis elnökhelyettes és az összes alelnök. Az eredmény rányomhatja a bélyegét Antonescu államfői ambícióira is, a pártban tisztújító kongresszus lesz, a belső feszültségek növekedhetnek. Lemondása előtt a pártelnök még megszavaztatta a vezetőséggel, hogy a PNL EP-képviselői az eddigi helyzettől eltérően nem a Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért (ALDE) frakcióban, hanem az Európai Néppárt (EPP) képviselőcsoportjában politizálnak majd. Az erről szóló döntésről már cikkezett a román sajtó egy ideje, Antonescu azonban következetesen tagadta a dolgot, sőt egyértelmű támogatásáról biztosította Guy Verhofstadt-ot az Európai Bizottság elnöki tisztségére történő megválasztásában. A PNL szempontjából nyilvánvaló előnyökkel járhat egy nagyobb és befolyásosabb frakcióban dolgozni, főként, hogy a PDL meggyengülésével a legerősebb romániai tagpártja lehetnek az EPP-nek. Hosszútávon a PNL a román jobboldal vezető ereje szeretne lenni, ebben is segítheti a pártot a néppárti tagság.

Harmadik helyen végzett a Demokrata-Liberális Párt (PDL), amely 680 853 voksot, a szavazatok 12,23 százalékát gyűjtötte be, ez pedig öt képviselői mandátumra jogosítja fel őket. A PDL szereplése – bár az utóbbi évtized leggyengébb eredménye számukra – sikerként könyvelhető el, mivel a PNL-vel megegyező nagyságrendet, továbbá a Traian Basescu államfő által támogatott Népi Mozgalom Pártjánál jóval nagyobb támogatottságot jelent, így a jobboldali pártok között ezentúl is megkerülhetetlen lesz az alakulat. A PDL képviselői szintén a néppárti frakciót erősítik majd.

Negyedik helyen egy független jelölt, Mircea Diaconu színész végzett 379 582 szavazattal, ez a voksok 6,81 százaléka. Diaconu eredetileg a PNL listáján indult, ám egy összeférhetlenségi ítélet miatt – egyszerre volt romániai honatyja és egy bukaresti színház igazgatója – a párt levette a listájáról. A rendszer áldozatának tekintett, széles körben ismert és népszerű Diaconu gyakorlatilag két mandátumra elegendő voksot szerzett, ennek köszönhetően sok töredékszavazatot hagyott maga után, aminek hatása volt a többi párt által elért mandátumszámra is.

Ötödik helyen az RMDSZ végzett 350 689 szavazattal, ez 6,29 százalékos eredményt jelent, ezzel két képviselői helyet szerzett az érdekvédelmi szövetség az Európai Parlamentben, ahol az Európai Néppárt sorait fogják gyarapítani a magyar honatyák.

Bár a sok töredékszavazat, Mircea Diaconu nem várt kiugróan jó szereplése miatt egy ideig volt remény egy harmadik RMDSZ-es mandátumra is, végül a Szövetség eddigi két EP-képviselője, Winkler Gyula és Sógor Csaba folytathatják a munkát Brüsszelben. A mostani 350 ezer voks jelentősen elmarad a 2009-es 431 ezres számtól. A magyar választók mozgósítása elmaradt a 2009-estől, habár továbbra is meghaladta a román pártokra voksolók arányát. Míg a román választókra a nagy román pártok közti, elnökválasztásra kihegyezett vetélkedés mozgósítólag hathatott, a magyar szavazókat ez nem ösztönözte a részvételre. Az alacsony magyar részvétel oka elsősorban az általános kiábrándultság az Európai Unióból és annak kisebbségpolitikai érdektelenségéből, továbbá a csatlakozáskor várt gyors életszínvonal-emelkedés elmaradása lehetett. Az RMDSZ és a Magyar Polgári Párt (MPP) közötti egyezség értelmében a polgáriak támogatták a Szövetséget a választásokon annak ellenére, hogy végül nem jelöltek senkit a listára, mivel csak egy egyértelműen esélytelen helyet pályázhattak volna meg. Az Erdélyi Magyar Néppárt nem állított listát a választásokon, inkább azt javasolták Tőkés Lászlónak, hogy fogadja el a Fidesz-KDNP ajánlatát és Magyarországon szálljon versenybe egy EP-képviselői helyért.

Végül 345 973 szavazattal, 6,21 százalékkal szintén két mandátumot szerzett a Traian Basescu államfő által támogatott és Elena Udrea nevével fémjelzett Népi Mozgalom Párt (PMP). Ez a szereplés az előzetesen megcélzott kétszámjegyű eredményhez képest csalódásként értékelhető, a PMP nem tudta egyenrangú félként pozicionálni magát a PDL-vel

szemben, az elnökválasztásra való készülődés így főként a PNL-PDL együttműködésen alapulhat majd.

Nem lépte át az 5 százalékos parlamenti küszöböt a parlamentbe 2012-ben bejutott Dan Diaconescu Néppárt (PP-DD), amely ezúttal 3,67 százalékot szerzett, az EP-be 2009-ben bejutott szélsőséges Nagy-Románia Párt (PRM), amely 2,70 százalékot kapott, valamint a Mihai Razvan Ungureanu volt miniszterelnök vezette Polgári Erő (FC), amely 2,60 százalékot kapott.

Romániában, novemberben rendezik az elnökválasztásokat, a jelöltekről azonban még keveset lehet tudni. A PSD-ben sokan azt szeretnék, ha maga Victor Ponta lenne a jelölt, a felmérések szerint az ő esélyei a legjobbak, ám növekedési potenciálja alacsony, így a második fordulóban egy közös jobboldali jelölt igencsak megszorongathatja. A jobbközép pártok között egyfajta kiegyezés körvonalazódik: a két legnagyobb szereplő, a PDL és a PNL a választás után két nappal együttműködést, egy közös államfőjelölt támogatását és hosszútávon pártfúziót jelentett be, ám az még kérdéses, hogy hajlandóak lesznek-e együttműködni a PMP-vel és az FC-vel is. Az EP-választási eredmények értelmében a baloldali és a jobboldali pártok összességében hasonló támogatással bírnak, ezért – az erőviszonyok nagyarányú átrendeződésének hiányában – a magyar szavazatok akár a győztes kilétét is meghatározhatják majd novemberben.